

Toplama ve Çıkarma İşlemi Arasındaki İlişki

- 1 Bir çıkarma işleminde çıkan 24, fark 12 olduğuna göre bu işlemde eksilen kaçtır?

$$\begin{array}{r} \text{Eksilen} \rightarrow \square \\ \text{Çıkan} \rightarrow - 24 \\ \text{Fark} \rightarrow 12 \end{array} \quad \begin{array}{r} \rightarrow 24 \\ \rightarrow + 12 \\ \rightarrow 36 \end{array}$$

Çıkarma işleminde verilmeyen eksilen, çıkan ile farkın toplamına eşittir.

- 2 Bir toplama işleminde toplam 36, toplananlardan biri 12'dir. Bu işlemde verilmeyen toplanan kaçtır?

$$\begin{array}{r} \text{Toplanan} \rightarrow \square \\ \text{Toplanan} \rightarrow + 12 \\ \text{Toplam} \rightarrow 36 \end{array} \quad \begin{array}{r} \rightarrow 36 \\ \rightarrow - 12 \\ \rightarrow 24 \end{array}$$

Toplama işleminde verilmeyen toplanan, toplam ile verilen toplananın farkına eşittir.

- 3 Aşağıdaki çıkarma işlemlerinde verilmeyen eksilenleri bulunuz.

$$\begin{array}{r} \square \\ - 13 \\ \hline 21 \end{array} \quad \begin{array}{r} \square \\ + \square \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \\ - 32 \\ \hline 15 \end{array} \quad \begin{array}{r} \square \\ + \square \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \\ - 25 \\ \hline 24 \end{array} \quad \begin{array}{r} \square \\ + \square \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \\ - 16 \\ \hline 32 \end{array} \quad \begin{array}{r} \square \\ + \square \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \\ - 48 \\ \hline 11 \end{array} \quad \begin{array}{r} \square \\ + \square \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \\ - 50 \\ \hline 36 \end{array} \quad \begin{array}{r} \square \\ + \square \\ \hline \square \end{array}$$

- 4 Aşağıdaki toplama işlemlerinde verilmeyen toplananları bulun.

$$\begin{array}{r} 16 \\ + \square \\ \hline 48 \end{array} \quad \begin{array}{r} \square \\ - \square \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 48 \\ + \square \\ \hline 59 \end{array} \quad \begin{array}{r} \square \\ - \square \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 50 \\ + \square \\ \hline 86 \end{array} \quad \begin{array}{r} \square \\ - \square \\ \hline \square \end{array}$$

TOPLAMA VE ÇIKARMA İŞLEMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİYİ İNCELEYELİM

İki sayının toplamı 95'tir. Sayılardan biri 54 olduğuna göre diğer sayı kaçtır?

37 fazlası 82 olan sayı kaçtır?

İki sayının farkı 22'dir. Küçük sayı 37 olduğuna göre büyük sayı kaçtır?

Bir çıkarma işleminde çıkan 34, fark 27'dir. Bu işlemde eksilen sayı kaçtır?

1 Bir kutuda 18 mavi, 15 siyah kalem vardır. Kutuda toplam kaç kalem vardır?

6 Bir çıkarma işleminde çıkan 24, fark 12'dir. Bu işlemde eksilen kaçtır?

2 Bir kutudaki 33 kalemin 18'i mavi, diğerleri siyah renktedir. Kutuda kaç siyah kalem vardır?

7 Bir çıkarma işleminde eksilen 36, fark 12'dir. Bu işlemde çıkan kaçtır?

3 Bir kutudaki 33 kalemin 15'i siyah, diğerleri mavi renktedir. Kutuda kaç mavi kalem vardır?

8 Bir çıkarma işleminde eksilen 36, çıkan 21'dir. Bu işlemde fark kaçtır?

4 $\square - 22 = 18$

Yukarıdaki çıkarma işleminde eksilen kaçtır?

9 $40 - \square = 18$

Yukarıdaki çıkarma işleminde çıkan, farktan kaç büyüktür?

5 $\square + 22 = 40$

Yukarıdaki toplama işleminde verilmeyen toplanan kaçtır?

10 $40 - 22 = \square$

Yukarıdaki çıkarma işleminde fark, eksilenden kaç küçüktür?

ÖRNEK 1

Veli, 54 tane eriğin önce 15 tanesini, sonra 12 tanesini yemiştir. Buna göre, Veli'nin geriye kalan erik sayısını bulalım.

ÖRNEK 2

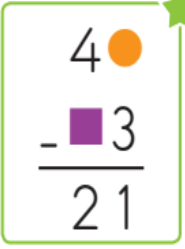
Yusuf, marketten 42 TL'lik zeytinyağı, 18 TL'lik deterjan, 15 TL'lik peynir almış ve kasiyere 80 TL vermiştir. Buna göre, Yusuf'un para üstü olarak ne kadar alacağını bulalım.

ÖRNEK 3

Zeynep kırtasiyeden 76 tane dosya kağıdı aldı. Dosya kağıtlarından 32 tanesini kardeşine, 18 tanesini abisine verdi. Buna göre, Zeynep'in kalan dosya kağıdı sayısını bulalım.

ÖRNEK 4

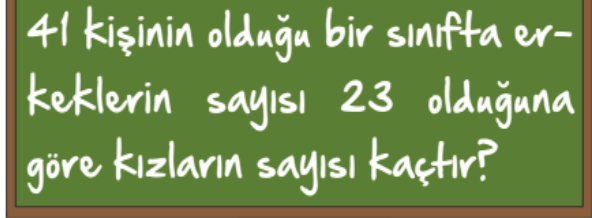
Ahmet'in parası Veli'nin parasından 18 TL fazladır. Veli'nin parası da Mustafa'nın parasından 9 TL eksiktir. Mustafa'nın 21 TL'si olduğuna göre bu üç kişinin paraları toplamını bulalım.

1. Yandaki çıkarma işlemine göre ● + ■ işleminin sonucu kaçtır?
A. 6 B. 5 C. 4

2. Ben 11 yaşındayım. Annemle benim yaşlarımızın toplamı 46'dır.

Sezen'in verdiği bilgiye göre Sezen'in annesi kaç yaşındadır?
A. 25 B. 35 C. 45

3. Aşağıdaki çıkarma işlemlerinden hangisinin sonucu, diğerlerinden farklıdır?
A. 52 - 18 B. 45 - 25 C. 60 - 26

4. 41 kişinin olduğu bir sınıfta erkeklerin sayısı 23 olduğuna göre kızların sayısı kaçtır?
Tahtadaki sorunun cevabını aşağıdaki öğrencilerden hangisi doğru olarak söylemiştir?

- A. on beş B. on yedi C. on sekiz

5. Bir çıkarma işleminde çıkan 20, fark 23 olduğuna göre eksilen kaçtır?
A. 23 B. 33 C. 43

6.

$$\begin{array}{r} 91 \\ - \square \\ \hline 36 \end{array}$$

Yandaki işlemde, çıkarma işleminin hangi terimini bulmamız isteniyor?

A. eksilen

B. çıkan

C. fark

7. "Tayfun, 74 sayfalık hikâye kitabının önce 25, sonra da 30 sayfasını okudu."

Buna göre Tayfun'un kitabı bitirebilmesi için kaç sayfa daha okuması gerekir?

A. 19

B. 22

C. 23

8.

$$\begin{array}{r} 29 \\ + 18 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \\ - 28 \\ \hline \square \end{array}$$

Yandaki işlemler sırasıyla yapıldığında bulutun içine aşağıdaki sayılardan hangisi gelir?

A. 17

B. 19

C. 25

9.

Yandaki iki ürünü alan bir kişi, satıcıya 30 lira verdiği göre kaç lira para üstü alır?

A. 8

B. 6

C. 4

10.

Top kovamda 56 top vardı. 13'ünü servis atarken, 25'ini ileri vuruş çalışırken karşı tarafa attım.

Buna göre, top kovamda kaç top kalmıştır?

A. 17

B. 16

C. 18

TOPLAMA VE ÇIKARMA İŞLEMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

1 Aşağıdaki işlemlerde boş kutucukların yerine yazılması gereken sayıları bulunuz.

a.
$$\begin{array}{r} 50 \\ - 24 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \\ + 24 \\ \hline 50 \end{array}$$

b.
$$\begin{array}{r} 66 \\ - 22 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \\ + 22 \\ \hline 66 \end{array}$$

c.
$$\begin{array}{r} 74 \\ - 38 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \\ + 38 \\ \hline 74 \end{array}$$

ç.
$$\begin{array}{r} 82 \\ - \square \\ \hline 47 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \\ + 47 \\ \hline 82 \end{array}$$

d.
$$\begin{array}{r} 91 \\ - \square \\ \hline 72 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \\ + 72 \\ \hline 91 \end{array}$$

e.
$$\begin{array}{r} 78 \\ - \square \\ \hline 52 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \\ + 52 \\ \hline 78 \end{array}$$

f.
$$\begin{array}{r} \square \\ - 49 \\ \hline 13 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 49 \\ + 13 \\ \hline \square \end{array}$$

g.
$$\begin{array}{r} \square \\ - 17 \\ \hline 26 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 17 \\ + 26 \\ \hline \square \end{array}$$

ğ.
$$\begin{array}{r} \square \\ - 56 \\ \hline 31 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 56 \\ + 31 \\ \hline \square \end{array}$$

2 Yıldız sayılarından yararlanarak kutucuklara gelmesi gereken sayıları bulunuz.

$$40 - \square = 27$$

$$27 + \square = 40$$

$$40 - 27 = \square$$

$$50 - \square = 23$$

$$23 + \square = 50$$

$$50 - 23 = \square$$

3 Aşağıdaki resmi işlem sonuçlarına göre verilen renklere boyayınız.

10 + 40

65 - 15

42 - 5

30 + 20

45 + 5

54 + 6

64 - 4

90 - 30

60 + 0

30 + 7

30 + 30

60 + 0

72 - 12

72 + 38

54 - 12

50 - 8

38 + 4

40 + 2

27 - 3

20 + 4

18 - 6

6 + 6

32 + 8

30 - 6

10 + 2

34 + 34

48 - 8

40 + 5

68 - 8

60 →		24 →	
50 →		37 →	
42 →		12 →	
40 →		68 →	

TOPLAMA VE ÇIKARMA ARASINDAKİ İLİŞKİ

Sınıfı: No:

1. Aşağıda aynı kutuda verilen toplama ve çıkarma işlemleri arasındaki ilişkiye dikkat ederek boş kutucuklara gelmesi gereken sayıları bulunuz.

$$22 + \square = 48$$
$$48 - 22 = \square$$

$$\square + 37 = 76$$
$$76 - 37 = \square$$

$$51 + \square = 99$$
$$99 - 51 = \square$$

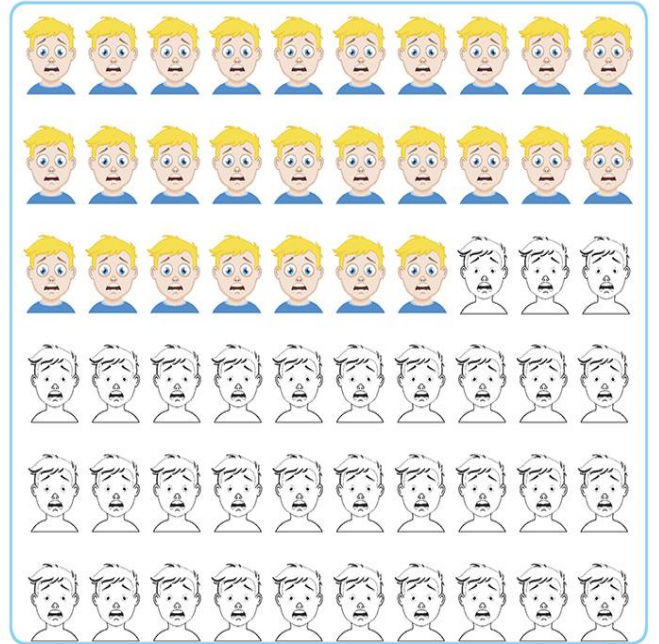

$$42 + \square = 64$$
$$64 - 42 = \square$$

$$\square + 18 = 55$$
$$55 - 18 = \square$$

$$60 + \square = 83$$
$$83 - 60 = \square$$

2. Aşağıda verilen şekillerden yararlanarak kutucuklara gelmesi gereken sayıları bulunuz.

$$60 - \square = 36$$

$$36 + \square = 60$$

$$60 - 36 = \square$$

$$60 - \square = 27$$

$$27 + \square = 60$$

$$60 - 27 = \square$$

3. Bir çıkarma işleminde eksilen 78, kalan 32'dir. Buna göre çıkan sayı kaçtır?
4. Bir çıkarma işleminde kalan 53, çıkan 26'dır. Buna göre eksilen sayı kaçtır?
5. Bir toplama işleminde toplananlardan biri 42, toplam 67'dir. Buna göre diğer toplanan kaçtır?
6. Bir çıkarma işleminde eksilen 94, çıkan 85'tir. Buna göre kalan sayı kaçtır?

TOPLAMA VE ÇIKARMA İŞLEMİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Bunları
Bilelim

Toplama ve çıkarma iş-
lemi arasındaki ilişki ne-
dir?

- Bir toplama işleminde
verilmeyen toplanan,
çıkarma işlemi yapıla-
rak bulunur.

$$15 + 5 = 20$$

$$20 - 5 = 15$$

$$20 - 15 = 5$$

- Bir çıkarma işleminde
eksilen sayıyı bulmak
için toplama işlemi
yapılır.

$$25 - 5 = 20$$

$$20 + 5 = 25$$

Aşağıdaki verilmeyen sayıları toplama veya
çıkarma işlemi yaparak bulalım.

a

$\square - 15 = 13$	
$\square + 13 = 28$	

b

$\square - 29 = 51$	
$\square + 51 = 80$	

c

$\square - 22 = 63$	
$63 + \square = 85$	

d

$\square - 27 = 46$	
$\square + 27 = 73$	

e

$\square - 32 = 67$	
$\square + 32 = 99$	

1.

$$\star + 15 = 67$$

$$\bullet - 52 = 15$$

Yukarıdaki işlemlerde \star ve \bullet yerine gelecek sayılar hangi seçenekte verilmiştir?

	\star	\bullet
A)	82	37
B)	52	67
C)	72	47

2. Bir çıkarma işleminde fark 55, çıkan 29 ise eksilen sayı kaçtır?

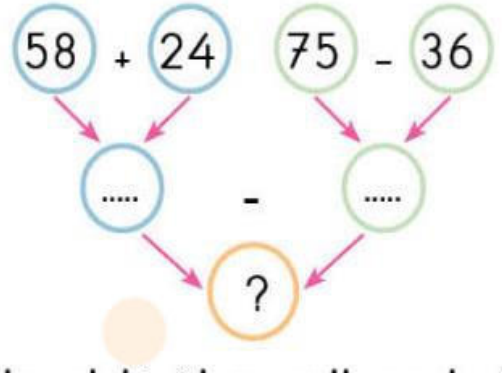
- A) 26 B) 74 C) 84

3.

Yukarıdaki işlemlerde \square içine yazılan sayılar aynı olduğuna göre \star yerine yazılacak sayı hangisidir?

- A) 25 B) 35 C) 65

4.

Yukarıdaki işlem salkımında "?" olan yere hangi sayı gelmelidir?

- A) 41 B) 43 C) 46

5.

$$\bigcirc - 27 = 39$$

Yukarıdaki işlemde \bigcirc yerine gelecek sayıyı bulmak için hangi öğrencinin söylediğini yapmalıyız?

A) Çıkan sayı ile farkı toplarız.

B) Eksilen sayı ile çıkan sayıyı toplarız.

C) Çıkan sayıdan farkı çıkarırız.

Toplama ve çıkarma işlemi arasındaki ilişkiyi aşağıdaki işlemleri yaparak gösterelim.

41

25 16

25 + = 41

+ 16 = 41

41 - = 16

- 16 = 25

77

45 32

45 + 32 =

+ 45 = 77

77 - = 32

- 32 = 45

53

36 17

+ 17 = 53

36 + = 53

53 - = 17

- 17 = 36

40

23 17

+ 17 = 40

23 + = 40

40 - = 23

- 23 = 17

89

65 24

65 + = 89

24 + 65 =

89 - = 65

89 - = 24

63

41 22

41 + = 63

22 + 41 =

- 22 = 41

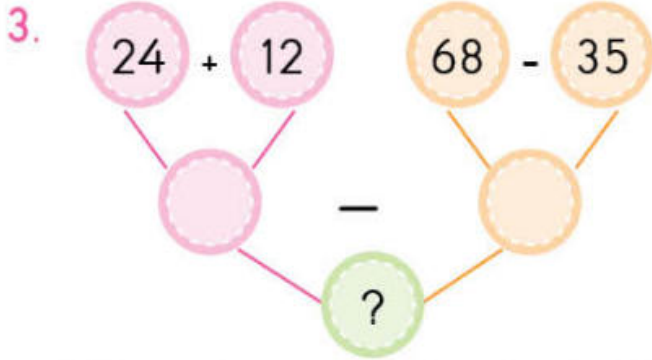
63 - = 22

1. Bir çıkarma işleminde eksilen sayı 85, fark 51 ise çıkan sayı kaçtır?

- A) 24 B) 34 C) 36

2. Bir çıkarma işleminde çıkan sayı 25, fark 17 ise eksilen sayı kaçtır?

- A) 38 B) 40 C) 42

Yukarıda verilen işlemlerde "?" yere hangi sayı gelmelidir?

- A) 3 B) 5 C) 10

Uygulama Düzeyi

4. $\square - 13 = 55$

Yukarıdaki işlemde \square yerine yazılacak sayıyı bulmak için hangi işlem yapılmalıdır?

- A) Çarpma B) Çıkarma
C) Toplama

5. $37 - \square = 25$

Yukarıdaki işlemde \square yerine yazılacak sayıyı bulmak için yapılması gereken işlem hangisidir?

- A) Eksilen sayıdan fark çıkarılmadır.
B) Eksilen sayı ile fark toplanmalıdır.
C) Çıkan sayı ile fark toplanmalıdır.

6.

1. işlem

$$\square - 12 = 25$$

2. işlem ↓

$$25 + 12 = 37$$

$$\square = 37$$

Ayça 1. işlemdeki \square yerine gelecek sayıyı bulmak için 2. işlemi yaptı.

Buna göre Ayça ne yapmıştır?

- A) Çıkan sayıdan eksilen sayıyı çıkarmıştır.
B) Fark ile çıkan sayıyı toplamıştır.
C) Eksilen sayı ile çıkan sayıyı toplamıştır.